

alleen door het denken geschapen. „Die Erzeugung selbst ist das Erzeugnis” (**Cohen**). Tegenover Kant's begrenzing van de verstandscategorieën op de aanschouwing wordt Leibniz' gedachte van de scheppende continuïteit van het denken aanvaard²⁾, diens functiebegrip gereinigd van de metaphysische bijmengselen van een werkende kracht en het postulaat opgesteld van uit den logischen oorsprong, de logische grondrelatie van het denken, alle categorieën in strenge continuïteit uit dien oorsprong te doen ontspringen en in die oneindige scheppende werkzaamheid van het denken den Gegenstand steeds nader tot bepaling te brengen. Het is in wezen niets anders dan de logica der oneindigheidsrekening, die hier haar intrede doet en in differentieëring en integreëring aan de grondwet der continuïteit gehoorzaamt. De categorie wordt een functioneele denkmethode, niet een statisch wezen gelijk bij Kant, en wijst voortdurend terug naar den oorsprong en voorwaarts naar nieuwe categorieën, die in de rustelooze dialectische denkbeweging tot geboorte komen. In dit alles toont de Marburgschool een duidelijke toenadering tot **Hegel's** identiteitsphilosophie, al wordt ook het primaat van het persoonlijkheidsideaal door haar verworpen.

Als oriëntering op den avontuurlijken weg van de schepping van den Gegenstand uit den logischen oorsprong dient het „Faktum” (liever fieri) der wetenschap. Het theoretisch denken heeft het „fieri” der mathematische natuurwetenschap als oriënteringstafel te gebruiken. Vanuit de „Logik der reinen Erkenntnis” voert de „Grundsatz der Wahrheit” het denken zelve naar de „Ethik des reinen Willens”, die eveneens in continue lijn den Gegenstand der ethiek, den zuiveren wil, in zijn continue dynamische ontvouwing in handeling, wet en zelfbewustzijn, scheppend uit zijn oorsprong heeft voort te brengen (**Cohen**)³⁾. En in strenge analogie tot het logisch denken wordt de ethiek tot de logica der geesteswetenschappen verheven en krijgt zij als oriënteringstafel het „Fieri der Rechtswissenschaft”. De rechtswetenschap wordt de mathesis der geesteswetenschappen en leent hare begrippen aan de ethiek.

Deze geheele functionalistische methode nu, waarin we zonder moeite het metaphysisch wetenschapsideaal van het humanisme in zijn uiterst idealistischen en rationalistischen vorm herkennen, is in de rechtswetenschap minder door Stammler⁴⁾, dan door de z.g. normatieve school van **Kelsen** en naast deze door Kelsen's afvalligen leerling **Sander** doorgevoerd.

Het is in wezen het moderne functionalistisch-mathematisch denken, dat hier in de rechtswetenschap zijn intrede doet.

Sedert Kelsen, mede onder Merkl's en Sander's invloed, de statische rechtsbeschouwing van zijn eerste werken verlaten heeft⁵⁾, spelen in zijn theorie de Marburgsche begrippen „logische oorsprong”, „functie” en „continuïteit”, een overheerschende rol. De eeuwige taak van alle echte wetenschap, den Gegenstand in een logisch gesloten systeem van zuivere begrippen te bepalen, moet ook de rechtswetenschap vervullen, door